

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	30747 Грунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	103 Науки про Землю

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

01.05.2023 р.

Справа № 0476/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Дмитрів Григорій Степанович – головуєчий,

Білоус Оксана Іванівна,

Тяпкін Олег Костянтинівич,

Трохимчук Андрій Дмитрович,

Сонько Сергій Петрович,

Погребняк Володимир Григорович,

Мудрак Олександр Васильович,

Максименко Надія Василівна,

Грановська Людмила Миколаївна,

Гасюк Іван Михайлович,

за участі запрошених осіб:

Комлев Олександр Олександрович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30747
Назва ОП	Грунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	103 Науки про Землю
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Головна ціль освітньої програми - забезпечити здобуття глибоких теоретичних та практичних знань, умінь та навичок в області ґрунтознавства, ґрунтознавчих досліджень, управління земельними ресурсами та територіального планування збігається з місією та стратегією ЗВО (<https://knu.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan-22-12-12.pdf>)

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) процес оновлення ОП відбувається періодично, до думки стейкхолдерів прислухається керівництво ЗВО. В той же час є побажання процес обговорення проєкту ОП, що винесений на громадське обговорення, вдосконалювати шляхом створення вкладки «результати обговорення», де б видно було, що ОП реально обговорюється стейкхолдерами та вносяться їхні пропозиції. Також бажано при оновленні ОП включити до РГ представників від здобувачів освіти та роботодавців.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі та програмні результати навчання за ОП узгоджуються з Стратегією регіонального розвитку України до 2027 р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>. Регіональний контекст ОП враховувався, оскільки підготовка у галузі ґрунтознавства та управління земельними ресурсами передбачає вивчення регіональних особливостей ґрунтового покриву. Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) важливим доказом врахування галузевого та регіонального контексту в ОП, є тематика кваліфікаційних робіт, яка відображає сучасні напрями ґрунтознавчих досліджень <https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/06/tezy-bakalavr-geomorfology.pdf>

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) ряд ПРН ОП частково мають розбіжності зі стандартом, зокрема ПР04, ПР 06 ПР07 ПР09 , ПР10, ПРН14 така ж розбіжність зберіглася і в оновленій ОП яка знаходиться на громадському обговоренні.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам ЗУ (<http://surl.li/fooej>) та вимогам СВО 103 – Науки про Землю (<http://surl.li/equuj>). Обов'язкові компоненти ОП складають 180 кредитів ЄКТС (75 %) та вибіркові – 60 кредитів ЄКТС (25 %). Підсумкова атестація здобувачів проводиться у формі кваліфікаційної роботи бакалавра.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОП містить 45 ОК (180 кредитів), які складають структурно-логічну схему, яка сформована на основі загальноосвітніх (8 ОК), базових природничих (25 ОК) та професійно-орієнтованих (6 ОК) дисциплін. Фахові дисципліни представлені одним вибірковим блоком (11 ВК) та вибором із переліку здобувача (15 ВК). На практики припадає 6 ОК. В цілому зміст ОП відповідає вимогам і дозволяє досягнути поставлених цілей та ПРН. Проте, навіть за суто механістичного підходу навчальне навантаження на ОПП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» має бути поділене за кількістю кредитів та за кількістю ОК приблизно на три пропорційно рівні частини. У навчальному ж плані із 180 кредитів загального навантаження на дисципліни, які безпосередньо пов'язані з територіальним плануванням припадає всього 26 кредитів «Основи просторового ландшафтного планування» (4 кредити), «Історико-географічні системи землекористування» (3 кредити); «Ґеопросторове моделювання» (3 кредити); «Основи земельних відносин» (3 кредити); «Ландшафтознавство» (4 кредити), «Основи суспільної географії» (3 кредити); Земельний кадастр та бонітування (3 кредити); «Ландшафти України» (3 кредити). Відтак, питання територіального планування досліджуються недостатньо. Знайомство ж з ключовою дисципліною «Основи просторового та ландшафтного планування» (2 семестр) показало наступне. У «Попередніх вимогах до опанування навчальної дисципліни» зазначено: 1) Вміти спостерігати та аналізувати життєвий простір на різних інформаційних зрізах, визначати основні проблеми та конфлікти природокористування» (стор.3). Відтак, студентам-першокурсникам ставиться непосильне завдання, оскільки вони (згідно навчального плану) ще не вивчали такі світоглядні та професійні дисципліни як: «Картографія», «Геоморфологія», «Основи ГС», «Ґеоєкологія», «Основи суспільної географії», «Землезнавство», «Історико-географічні системи землекористування». Те ж саме підтверджує знайомство з РНПД «Навчальна професійно-орієнтована практика», в якій спостерігається перекіс у бік фізичної географії та геоморфології. Проте, знаючи багаті традиції, що склались на географічному факультеті щодо розвитку георубаністики, цей недолік можна легко виправити при наступних редакціях ОПП. В цілому ж зміст наявних ОК припускає думку про більш логічне не «територіальне», а «ландшафтне» планування у назві ОПП.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності, який визначений Стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Здобувачі знають про можливість сформувати власну освітню траєкторію через програми міжнародної та внутрішньої академічної мобільності, тому вибір здійснюється самостійно та незалежно через особистий кабінет здобувача у внутрішній системі забезпечення навчального процесу Triton. Формування індивідуальної освітньої траєкторії регулюється відповідними нормативними документами: (<http://surl.li/cyabs>); (<http://surl.li/ejlkd>).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

За ОП передбачено проходження п'ятих навчальних практик, що відповідає ОК 14, 15, 25, 26, 36. Загальний обсяг навчальних практик складає 20 кредитів ЄКТС. Базами навчальних практик є Канівський природний заповідник (м. Канів) та база КНУТШ в с. Чорна Тиса (Закарпатської обл.). За ОП передбачено виробничу практику яка складає 6 кредитів ЄКТС.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Згідно з (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) соціальні навички набуваються під час навчального процесу. Проте процес «соціалізації» здобувачів освіти може мати і інші форми, зокрема поза аудиторіями ЗВО (волонтерство, природоохоронна діяльність, тощо).

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт для даної спеціальності за першим (бакалаврським) рівнем ВО відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Згідно з (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) фактичне навантаження співпадає з обсягом який передбачений навчальним планом підготовки здобувачів ВО першого (бакалаврського) рівня та відповідає нормативним вимогам. Співвідношення складає 33 - 50% аудиторних занять до 67 - 50% самостійної роботи.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка за дуальною формою здобувачів першого (бакалаврського) рівня ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами, територіальне планування» не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за даною освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, регламентуються відповідними нормативними документами: (<https://u.to/oJtZHA>) та оприлюднені на сайті ЗВО (<https://vstup.knu.ua/rules>).

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Згідно з (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання регламентується відповідними нормативними документами (<https://u.to/lpJ-Hg>), (<https://u.to/-oKENg>), (<https://u.to/ClOENg>). Процедура перезарахування відома здобувачам освіти і за необхідності може бути використана.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

За ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами, територіальне планування» визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті не було. Проте у ЗВО розроблені необхідні нормативні документи (<https://u.to/j4WENg>).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Згідно з (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) форми та методи навчання сприяють досягненню заявлених у програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація щодо графіку навчання, викладання та оцінювання за освітніми компонентами є актуальною та зрозумілою. Згідно з <https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1> інформація щодо графіків навчання (<https://geo.knu.ua/navchannya/grafik-navchalnogo-proczesu/>), розкладу занять (<https://geo.knu.ua/navchannya/rozklad-zanyat/>), вимог до практик та кваліфікаційних робіт та інші необхідні для навчання компоненти розміщені на сайті географічного факультету КНУТШ (<https://geo.knu.ua/navchannya/>).

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Більшість викладачів ОП є відомими фахівцями у своїх галузях та постійно проводять профільні наукові дослідження. Цільові компоненти дослідницької роботи передбачено програмами усіх практик (ОК 14, 15, 25, 26, 36, 37) та окремими навчальними дисциплінами. Здобувачі залучаються до ряду наукових досліджень та публікують їхні результати у збірниках конференцій. Частина здобувачів є членами НТАС факультету.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Зміст освіти оновлюється новими результатами, отримуваними в ході виконання держбюджетних наукових тем (зокрема, "Реконструкція природних умов ареалів проживання людини на території України в доісторичний та історичний час", та інших) - для ОК 16, 18, 31,39, після стажування НПП в українських та закордонних закладах (напр., по ОК 13, 17, 28, 29, 31, 32, 34, та власне введення в ОП ОК з просторового планування), в результаті видання власних монографій, статей, посібників (в т.ч. по ОК 13, 18, 34, 39 та ін.).

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Викладачі кафедри мають багатий міжнародний досвід наукової діяльності, зокрема, усі НПП беруть участь у щорічних заходах Європейської асоціації геоінженерів EAGE (конференції Landslide, Monitoring, Geoinformatics, Geoterrace). Викладачі Т.Лаврук, Н.Погорільчук, О.Ковтонюк, С.Бортник приймали участь у програмах академічної мобільності у проектах Erasmus+ у Польщі, у воркшопах Інституту охорони природи Польської академії наук (у підтвердження надані сертифікати на запит ЕГ). Проф. Н. Герасименко викладала курс палеоґрунтознавчої тематики в Університеті Камеріно (Італія). Проф. С.Бортник проходив стажування в Інституті географії Університету Яна Кохановського (м. Кельце, Польща), проф. О.Комлев бере участь в українсько-польських наукових проектах. Проте, згідно <https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1> на сьогодні на ОП немає прикладів реалізованої академічної мобільності серед здобувачів освіти (що, очевидно, частково пояснюється обмеженнями воєнного стану та карантину), тому варто приділити більше уваги саме такому компоненту освітнього процесу, розглядаючи також варіанти внутрішніх або дистанційних обмінів.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

На сайті географічного факультету викладені програми обов'язкових ОК передбачені навчальними планами для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП Управління та екологія водних ресурсів <https://geo.knu.ua/osvitni-programy/opysy-osvitnih-program/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-opp-upravlinnya-ta-ekologiya-vodnyh-resursiv-bakalavr-2022-r/>. Відтак, форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими. Згідно (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) форми контрольних заходів, поточного контролю і системи оцінювання рівня знань визначено у РНП ОК та варто надати доступ та оприлюднити на сайті у вільному доступі для усіх ОК (не активні 20 дисциплін), що дозволить комплексно перевірити досягнення програмних результатів навчання.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Державну атестацію здобувачів здійснює екзаменаційна комісія. При успішному виконанні освітньої програми на першому (бакалаврському) рівні і здачі атестаційного комплексного кваліфікаційного іспиту з фаху за її рішенням здобувачам присвоюється освітній ступінь вищої освіти «бакалавр наук про Землю». Окремим рішенням екзаменаційної комісії за умови професійного оволодіння компетентностями (оцінки не менше як 75 балів) випускникам присвоюється професійна кваліфікація 3439 – фахівець з ґрунтознавства, управління земельними ресурсами, територіального планування.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Здобувачі освіти вчасно інформуються, а НПП чітко дотримуються зазначених вимог у програмах ОК, а також прозоро здійснюють оцінювання набутих знань. З метою надання навчальної інформації та реалізації елементів дистанційного навчання для здобувачів вищої освіти викладачі використовують месенджери. Здобувачі проінформовані про дію «електронної приймальної університету» <https://office.knu.ua>, на яку можуть надіслати різні звернення та повідомити інформацію, яка стосується освітнього процесу та академічної доброчесності.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

З метою сприяння академічної доброчесності та уникненню академічного плагіату в ЗВО розроблено відповідне «Положення...», а також укладено договір про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат». Договором передбачено здійснення перевірок на унікальність за допомогою онлайн-сервісу Unicheck. Усі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП чітко дотримуються розроблених та введених в дію низки документів ЗВО, які містять політику, стандарти і процедури провадження академічної доброчесності, які викладені в положеннях http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2022/10/Положення_академічна-доброчесність.pdf та етичному кодексі університетської спільноти <https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>. ЗВО проводить моніторинг здобувачів вищої освіти щодо наявності порушень академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Для забезпечення програмних результатів навчання на освітньо-професійній програмі залучаються фахівці, які мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію. Гарантом ОП є професор Комлев О.О., досвід та академічна кваліфікація якого дозволяють фахово викладати навчальні дисципліни та відповідно ефективно здійснювати координацію освітньої діяльності. За аналізом звіту СО ВНЗ (Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП) загальна кількість 31 викладачі задіяних в освітньому процесі ОП, з'ясовано що 20 викладачів працюють за основним місцем на кафедрі землезнавства та геоморфології і географічному факультеті. Вони мають відповідні кваліфікаційні характеристики та стаж викладацької діяльності, а також високий рівень наукової і професійної активності.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедури конкурсного добору викладачів регламентуються відповідними документами (<https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>; https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Конкурс відбувається за відповідною процедурою: оголошення про конкурс в друкованих ЗМІ, подача заяви і супровідних документів ученому секретарю Університету, читання відкритої лекції (якщо не працює в КНУТШ - науковий

семінар), обговорення кандидатури на засіданні кафедри, Вченої ради географічного факультету або Університету (завідувач кафедри, професор) та рекомендація конкурсної комісії укласти контракт.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

У результаті наукових зв'язків кафедри землезнавства та геоморфології та географічного факультету укладено ряд угод з стейкхолдерами, а зокрема: Інститут географії НАНУ, Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАНУ, науковців яких: к. геогр. н. С. Дорошкевич та , с.н.с., д.т.н. Ю. Костюченко залучали до освітнього процесу. В рамках наукових угод кваліфіковані спеціалісти всіляко допомагають в освітньому процесі через читання лекцій, практичне впровадження дослідницьких методів, організацію стажувань науково-педагогічних працівників на виробництві, проведення наукових конференцій та семінарів тощо.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Колектив кафедри землезнавства та геоморфології активно залучає професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять для здобувачів. Згідно (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7852?index=1>) проведення спільних наукових семінарів, конференцій та гостьових лекцій <https://geo.knu.ua/novynu/page/8/>, підтверджено на відеозустрічі з роботодавцями та здобувачами освіти.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

КНУТШ всесторонньо сприяє професійному розвитку викладачів ОП через їхнє стажування та підвищення кваліфікації. Завдяки можливостей та підтримки ЗВО викладачі кафедри протягом звітного періоду пройшли стажування за різними міжнародними програмами: проф. С. Бортник та Н. Герасименко, доц. О. Ковтонюк, Н. Погорільчук, Т. Лаврук. А також беруть участь у Програмі вдосконалення викладання у вищій освіті України (Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme) та проєкті КНУТШ «Якісне навчання через якісне викладання».

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У КНУТШ діє Положення про заохочувальні відзнаки <http://senate.univ.kiev.ua/wpcontent/uploads/2022/05/Положення-про-заохочувальні-відзнаки-КНУ-імені-Тараса-Шевченка.pdf> та стимулювання викладачів, які беруть активну участь у освітньому процесі, демонструють високі результати професійної діяльності, сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків та вдосконалення викладацької майстерності. Зокрема, викладачі ОПП мають наступні заохочення: у 2019 році проф. В. Стецюк нагороджений нагрудним знаком МОН України «Відмінник освіти України»; проф. С. Бортник нагороджений нагрудним знаком МОН України «Василь Сухомлинський».

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

. ЗВО, факультет та кафедра мають потужну матеріально-технічну базу, яка дозволяє досягати визначених ПРН. Безпосередньо для даної ОП є НМ кабінет загальної геології та геоморфології (<http://www.geomorph.univ.kiev.ua/research/mineralogy-and-petrography-collection.html>) із великою колекцією зразків мінералів та гірничих порід більше 1000. Використовуються лабораторії екології ландшафту, геодезії та картографії, синоптична. Під час зустрічі проведено відеоекскурсію по Навчально-науковій лабораторії палеогеографічних та ґрунтознавчих досліджень, яка показала наявність достатньої кількості як основного (мікроскопи, спектрофотометр та ін.), так і допоміжного (дистилятори, витяжки тощо) обладнання. На ОП використовується сучасне спеціалізоване ПЗ, як вільно поширюване (QGIS, GoogleEarthPro, SNAP) так і комерційне (факультет має 20 ліцензій ArcGis ProAdvanced із додатковими модулями). На постійній основі передплачуються спеціалізовані видання зокрема, УГЖ, Геологічний журнал, Доповіді НАНУ, Екологічний вісник, Ландшафт і архітектура (<https://library.univ.kiev.ua/ukr/subscription/info.php3>). Читачі мають доступ до світових електронних міжнародних наукових баз даних, в т.ч. Scopus, WoS, ScienceDirect, EBSCO (<https://geo.knu.ua/biblioteka> та кафедри geomorph.univ.kiev.ua/education/courses.html).

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Здобувачі освіти та НПП мають безоплатний доступ до усіх інформаційних ресурсів університету, в тому числі фондів Наукової бібліотеки ім. Михайла Максимовича та передплачених у ній підписок, репозитарію університету, внутрішніх wi-fi мереж тощо. Важливою є наявність університетської клініки із широким спектром фахівців та сучасним обладнанням, послуги якої також є безкоштовними для здобувачів. Здобувачі на зустрічах також високо оцінювали можливість безкоштовного доступу до різних ресурсів та інфраструктури університету (серед іншого, наприклад, студенти саме цієї ОП розповідали про свою участь у секції фітнесу).

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Нормативи безпеки освітнього середовища регламентовані відповідними документами (<https://studmisto.knu.ua/documents/regulationdocuments/257-pravya-vnutrishnohorozporiadku>). У зв'язку із воєнним станом та відповідними загрозами безпеці з 2022р навчання переведено у дистанційний формат. На зустрічах у фокус-групах зазначалось, що за потреби і в таких умовах здобувачі мають можливість прийти в університет для отримання консультацій або роботи в лабораторії, але при оголошенні сигналів повітряної тривоги негайно переміщуються до обладнаного укриття або поруч розташованої станції метро. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. Викладачі постійно консультують здобувачів освіти як з навчальних, так і з організаційних питань. При цьому використовуються різні канали комунікації, зручні для студентів (телеграм, е-пошта, facebook, viber, instagram тощо), що неодноразово підтверджувалось на зустрічах із здобувачами та студ.самоврядуванням. Кожній групі призначається куратор з числа викладачів цієї ОП. Успішно діє психологічна служба, яка опрацьовує до тисячі звернень на рік. З початком воєнного стану також залучено 12 волонтерів, які відповідають на питання у чаті психологічної підтримки у цілодобовому режимі.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО діє Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» та інші нормативні документи (asp.knu.ua/doc/NP_Baza_univ/Inclusion.pdf). На сьогодні на цій спеціальності не навчаються здобувачі з особливими освітніми потребами, однак необхідна для цього інфраструктура наявна у достатньому обсязі. Гарант ОП проф. Комлев також виразив готовність у найшвидші терміни створити ще додаткові елементи у разі вступу на ОП здобувачів із відповідними потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В ЗВО наявна чимала нормативна база щодо вирішення конфліктних ситуацій: (univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf), (<knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>), (<senate.univ.kiev.ua/?p=2008>), (<univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethicalcode-of-the-university-community.pdf>), (<senate.univ.kiev.ua/?p=1885>), (<knu.ua/ua/official/preventing-corruption>). Безпосередньо на географічному факультеті також функціонує власна електронна скринька довіри (<geo.knu.ua/skrynka-doviry>). Згідно (<https://office.naqa.gov.ua/v1/from/7825?index=1>) фактів виникнення подібних конфліктних ситуацій на ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» не виявлено.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У ЗВО розроблено низку документів, які визначають процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм: (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf> ,) https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf (з відповідними додатками). В університеті є затверджене Положення про опитувальник, по якому проводять опитування здобувачів випускного курсу раз на рік. Результати моніторингів публікуються <http://unidos.univ.kiev.ua/>. Також проводяться опитування щодо якості викладання дисциплін, стейкхолдерів, випускників, першокурсників тощо за ініціативи структурного

підрозділу. Згідно цього Положення в КНУ імені Тараса Шевченка існує п'ять рівнів внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Студентське самоврядування бере активну участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості як на рівні Університету загалом, так і на рівні факультету зокрема. Відповідно до ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_NMR%20\(1\).pdf](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_NMR%20(1).pdf), [http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Sklad%20NMR%20TSNUK%20\(nakaz%201194-32%2026_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Sklad%20NMR%20TSNUK%20(nakaz%201194-32%2026_12_2018).PDF) студентський парламент делегує до 5 осіб із числа членів до складу НМР. Для своєчасного реагування на рішення адміністрації КНУ імені Тараса Шевченка, Студентський парламент повідомляє адміністрація не пізніше, ніж за 10 днів до прийняття рішення. Студентський парламент географічного факультету бере участь у роботі Науково-методичної комісії і Вченої ради факультету.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці залучені до процесу розробки та перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Всі кваліфікаційні роботи бакалавра проходять рецензування у профільних установах. Згідно (<https://office.naq.gov.ua/v1/from-se/7383/view>), забезпечення якості ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» відбувається шляхом адаптації ОП згідно вимог роботодавців. Зокрема, у редакції ОП в 2021 р. враховано зауваження, представлені у відгуку г. н. с. Центру геоінформаційних систем НДІ «ДІПРОМІСТО» к. геогр. н. А Олещенко, щодо збільшення кількості кредитів на деякі професійно-орієнтовані дисципліни. У редакції ОП в 2022 р. враховано зауваження КП «Інститут розвитку міст» Н. Коваленка щодо введення нових компонентів та перегляду деяких дисциплін.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» акредитується вперше, що унеможливорює збір та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників. Втім така практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників існує. Зокрема, щорічно на факультеті проводиться профорієнтаційний захід «Ґеокар'єра», в якому беруть участь випускники, з виступами щодо свого професійного успіху в галузі https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=360622348569479, https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=4079399672087865. Згідно (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7825?index=1>) під час зустрічі з випускниками було зазначено, що потрібно вдосконалити матеріально-технічну базу для викладання окремих ОК освітньої програми й модернізувати ОК, які включають викладання програмування.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Згідно (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7825?index=1>) виявлення недоліків в реалізації ОП передбачає врахування успішності студентів, ефективності наукової та навчально-методичної роботи викладачів, стану матеріально-технічної бази, методичного забезпечення навчального процесу, організаційного супроводу з боку адміністрації ЗВО та факультету. Так, за даними наданими гарантом ОП – в процесі реалізації ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» було встановлено, що ОП має недостатнє забезпечення власними розробками НПП з питань просторового планування в результаті чого виявлений недолік було виправлено за рахунок збільшення кількості публікацій матеріалів досліджень у фахових та наукометричних виданнях. Також, під час реалізації ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» було виявлено, що НПП, які залучені до реалізації ОП мають недостатній рівень участі в заходах, які спрямовані на підвищенні кваліфікації, тож задля покращення показників кваліфікації НПП посилено роботу з підвищення кваліфікації НПП, які залучені до освітнього процесу.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОП «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування» проводиться вперше, тому результати попередніх акредитацій не брались до уваги.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Згідно (<https://office.naq.gov.ua/v1/from/7825?index=1>) до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП на етапах розроблення, затвердження, моніторингу залучаються адміністрація та науково-педагогічні працівники КНУ імені Тараса Шевченка і географічного факультету. Адміністрація КНУ імені Тараса Шевченка підтримує ідеї, ініціативи та пропозиції учасників академічної спільноти, їх причетність до прийняття рішень щодо удосконалення внутрішнього забезпечення якості освіти, всіляко заохочує та мотивує їх до системної участі в цьому процесі. Постійна співпраця з представниками академічної спільноти відбувається в результаті організації ділових зустрічей, круглих столів, засідань проектної групи, розширених засідань кафедри землезнавства та геоморфології.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В КНУ імені Тараса Шевченка визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються відповідно до нормативно-правових документів, які в вільному доступі розміщено на офіційній веб-сторінці <https://www.knu.ua>

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

КНУ імені Тараса Шевченка вчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті <https://geo.knu.ua/osvitni-programy/opusy-osvitnih-program> розміщує проєкти ОП з метою отримання зауважень та пропозиції зацікавлених сторін. Проте, на сайті Наукового товариства студентів та аспірантів (<http://ntsa.univ.kiev.ua/>) останні новини за 2016 рік, де контакти членів НТСА зазначені ще з доменами mail.ru)

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Географічний факультет своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/11/opp_redakziya_uevt_2022_bakalavr.pdf

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Процес обговорення проєкту ОП, що винесений на громадське обговорення, вдосконалювати шляхом створення вкладки «результати обговорення», де було б видно, що ОП реально обговорюється стейкхолдерами та вносяться їхні пропозиції. При оновленні ОП розглянути можливість включення до складу робочої групи ОП представників від здобувачів освіти та роботодавців.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Оприлюднити на сайті кафедри (факультету) силабуси вибіркових дисциплін. Переглянути ОП та внести зміни ввівши блок 2 (з територіального планування) дисциплін вільного вибору в обсязі 45 кредитів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Для поліпшення якості ОП популяризувати серед здобувачів академічну мобільність, а також можливості та перспективи неформальної освіти

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Намагатись більш ефективно планувати і проектувати реалізацію академічної мобільності здобувачів (включаючи дистанційний формат)

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Оприлюднити та розмістити у вільному доступі на сайті ЗВО робочі програми або анотації Вибіркових компонентів ОП (недоступні 20 ОК). Запровадити єдину освітню платформу для комунікації викладачів зі здобувачами вищої освіти для реалізації елементів дистанційного навчання та надання навчальної інформації.

Критерій 6. Людські ресурси

Науково-педагогічним працівникам та викладачам активніше долучатися до підготовки та реалізації міжнародних проєктів та спільних проєктів з роботодавцями.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Розглянути можливість включення до складу робочої групи ОП найбільш підготовлених здобувачів вищої освіти. 2. Фіксувати рекомендації та пропозиції здобувачів, які навчаються на ОП у підтверджуючих документах, які долучати до протоколів засідань кафедри. 3. Брати до уваги пропозиції та рекомендації випускників за даною ОП (після першого випуску за цією освітньою програмою). 4. Удосконалити матеріально-технічну базу для викладання окремих ОК освітньої програми й удосконалити ОК, які включають викладання програмування.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Актуалізувати інформацію на сторінці Наукового товариства студентів та аспірантів <http://ntsa.univ.kiev.ua/>

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ДМИТРІВ ГРИГОРІЙ СТЕПАНОВИЧ